

Yhteistyö kunnallisen vesihuoltolaitoksen kanssa

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

Kunta tai kunnan omistama vesihuoltolaitos tuottaa palveluita alueella toimiville vesiosuuskunnille. Vesiosuuskunnat maksavat ostamistaan palveluista laitoksille sovitun taksan mukaan. Palvelut voivat olla teknisiä tai hallinnollisia.

Soveltuu erityisesti pienille vesiosuuskunnille, jotka ostavat veden ja jätevesien käsittelyn kunnalliselta vesihuoltolaitokselta.

KOKEMUKSIA

”Hyvä ajatus, mutta meillä ei ole tarvetta tällaiselle palvelulle. Vielä”

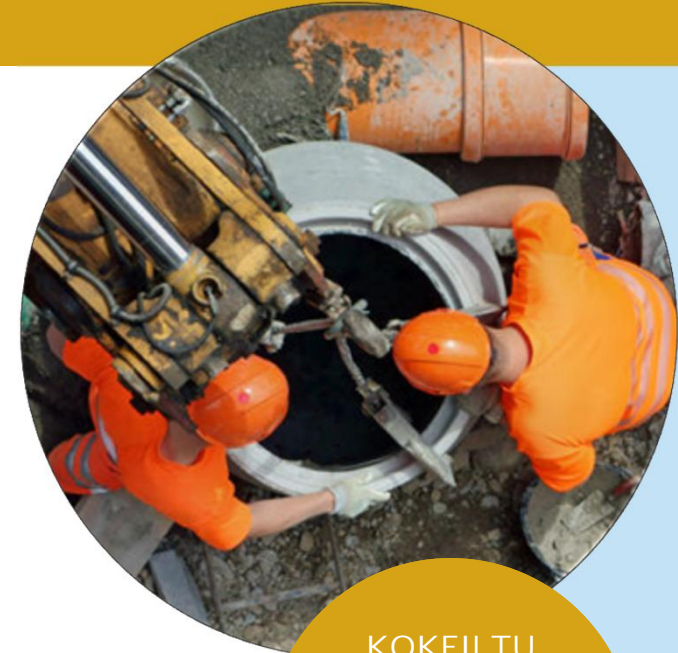
Mäntsälässä vesihuoltolaitos on ollut kiinnostunut tarjoamaan palveluita vesiosuuskunnille, mutta vesihuolto-osuuskunnat eivät ole olleet kiinnostuneita.

EDUT

- Jos vesihuolto-osuuskuntien palveluita varten hankitaan vesihuoltolaitokselle lisää resursseja, se parantaa vesihuoltolaitoksen toimintavarmuutta
- Esimerkiksi, jos vesihuoltolaitos on tällä hetkellä yhden henkilön varassa, niin yhteistyö voi mahdollistaa useamman henkilön palkkaamisen.

HAASTEET

- Kysyntä ja tarjonta eivät kohta.
  - Kunnallinen laitos on valmis tarjoamaan palveluita, mutta vesiosuuskunnat eivät ole kiinnostuneita ostamaan niitä.
  - Vesiosuuskunnat ovat halukkaita ostamaan palveluita, mutta kunnan laitoksella ei ole resursseja.
  - Pienet epä säännölliset työkeikat eivät välttämättä kiinnosta kuntaa

KOKEILTU

Ei ole tietoa, että olisi missään käytössä laajemmin

MAVEKE -hankkeen (Maaseudun taloudellinen vesihuolto ja sen paikallinen kehittäminen) tavoite on lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja taloudellisuutta maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

Hankkeessa koottuun osuuskuntien toimintamallien tarkastelusta vastasi Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry SVOSK.

Vesiosuuskuntien paikallinen yhdistys

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

Vesiosuuskunnat perustavat yhdistyksen, jonka jäseninä ovat alueen vesiosuuskunnat. Tämä mahdollistaa alueen vesiosuuskunnille keskustelufoorumien ajatusten ja kokemusten vaihtoa varten. Yhdistyksen kautta voidaan tehdä myös yhteishankintoja vesiosuuskuntien tarvitsemista palveluista ja tarvikkeista.

Soveltuu erityisesti sellaisille vesiosuuskunnille, joilla on samanlaisia tarpeita.

KOKEMUKSIA

”Odotetaan valmista pöytää”

Toimivuus on riippuvainen aktiivien panoksesta.

- Kouvolassa on perustettu Kouvolan vesiosuuskunnat ry (2009), joka edustaa 85 % alueen vesiosuuskunnista.
  - paikallinen selvityshanke Vesiosuuskunnat 2020-luvulle (2016-2018), jossa kartoitetaan vesiosuuskuntien palvelutarvetta sekä kiinnostusta yhteistyön tiivistämiseen
  - laaja koulutushanke Vesiosuuskunnat Iskuun (2013-2015)
- Savossa on perustettu Vesiosuuskunnat Savo ry (2016), jossa on tällä hetkellä 8 osuuskuntajäsentä.

EDUT

- Tilaisuudet ja koulutukset voidaan järjestää yhdistyksen kautta, jolloin mahdollisia kustannuksia ei tarvitse ”sotkea” vesiosuuskunnan kirjanpitoon.
- Mahdollisuus koordinoituihin yhteishankintoihin, joilla voi olla kustannushyötyjä.
- Lainsäädännön vaatimusten täyttämiseen tähtäviä toimia voidaan tehdä yhdessä, esimerkiksi yhteisen desinfiointilaitteiston hankinta.

HAASTEET

- Tarvitaan samat elementit kuin vesiosuuskuntaa perustettaessa eli aktiivinen toimija ja yhteinen tarve.
- Paikkakunnan aktiivinen henkilö saattaa joutua haastavaan kaksoisrooliin, jossa hän on sekä palvelun tarjoaja että yhdistyksen aktiivinen toimija.

MAVEKE -hankkeen (Maaseudun taloudellinen vesihuolto ja sen paikallinen kehittäminen) tavoite on lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja taloudellisuutta maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

Hankkeessa koottuun osuuskuntien toimintamallien tarkastelusta vastasi Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry SVOSK.

KOKEILTU
Kouvola
Savo

Toisen asteen vesiosuuskunta

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

Vesiosuuskunnat perustavat uuden osuuskunnan, jonka jäseninä ovat alueen vesiosuuskunnat. Vesiosuuskunnat ostavat tarvittavat palvelut omistamaltaan osuuskunnalta.

Toisen asteen osuuskunta voi tarjota palveluitaan myös muille kuin jäsenilleen ja täten mahdollistaa tulovirtaa myös omistajien ulkopuolelta ja siten edullisempia palveluita omistajilleen.

Toisen asteen vesiosuuskunta voi toimia myös palveluiden keskitettynä hankkijana.

Soveltuu erityisesti sellaisille vesiosuuskunnille, joiden koko ei yksin riitä työntekijöiden palkkaamiseen.

KOKEMUKSIA

Vastaava toimintamalli on toiminut Tampereen Kaukajärvellä 1960-luvulta alkaen taloyhtiöiden palveluiden tuotannossa <https://www.kaukajarviok.fi>

EDUT

- Osuuskunnan talous on täysin läpinäkyvää palveluita ostaville jäsenilleen, jolloin ei pääse syntymään epäselvyyttä yritystoiminnan katteesta ja hinnoittelun oikeellisuudesta.
- Osuuskuntaa ei voi kaapata niin helposti kuin osakeyhtiötä
- Uusien jäsenten tullessa mukaan ei tarvitse käydä osakekauppaa omistusten tasaamiseksi

HAASTEET

- Vaatii liiketaloudellista osaamista, koska yrityksen pitää päästä vähintään nollatulokseen

KOKEILTU
Ei ole tietoa, että
olisi kokeiltu
missään

MAVEKE -hankkeen (Maaseudun taloudellinen vesihuolto ja sen paikallinen kehittäminen) tavoite on lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja taloudellisuutta maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

Hankkeessa koottuun osuuskuntien toimintamallien tarkastelusta vastasi Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry SVOSK.

Vesiosuuskuntien vapaamuotoinen yhteistyö

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

Vesiosuuskunnat kokoontuvat säännöllisesti tai tarpeen mukaan keskustelemaan esimerkiksi ajankohtaisista aiheista tai kouluttautumaan. Koollekutsujana voi osuuskuntien lisäksi toimia myös esimerkiksi kunta, kunnan vesihuoltolaitos, ELY-keskus tai muu kansallinen toimija.

Soveltuu erityisesti sellaisille vesiosuuskunnille, joilla on samanlaisia tarpeita, mutta eivät halua virallista yhteistyötä tai yhdistyksen tai toisen asteen osuuskunnan tuomaa byrokratiaa.

KOKEMUKSIA

- Kangasalla tehty yhteistyössä mm. kirje verkostojen luovuttamisesta kaupungille ja mallisuunnitelma vesihuollon häiriötilanteiden varalta
- Pirkanmaalla järjestettiin alueen vesiosuuskuntien pumppaamo -ilta, jossa oli vilkasta keskustelua myös muista ajankohtaisista aiheista => selvä tarve keskustelufoorumille.
- Useilla paikkakunnilla koollekutsujana on ollut kunta tai kunnallinen vesihuoltolaitos.
- Pirkanmaalla kutsuttiin n. 150 vesiosuuskuntaa tilaisuuteen, jossa oli tarjolla ilmainen bussikuljetus, sauna, makkaraa ja juotavaa. Vain 8 henkilöä saapui paikalle, mutta vähäisestä osallistujamäärästä huolimatta tilaisuus oli onnistunut.

EDUT

- Jos kunta tai kunnallinen vesihuoltolaitos toimii koollekutsujana, ei välttämättä tarvita vesiosuuskuntien keskuudesta aktiivista toimijaa.
- Byrokratiavapaata toimintaa

HAASTEET

- Tarvitaan samat elementit kuin vesiosuuskuntaa perustettaessa eli aktiivinen toimija ja yhteinen tarve.
- Vaikka kunta tai kunnallinen vesihuoltolaitos toimisi kutsujana, voi olla vaikea saada vesiosuuskuntia liikkeelle, jos tapaamisesta ei koeta saatavan hyötyä.

KOKEILTU
Pirkanmaa

Mäntsälä

MAVEKE -hankkeen (Maaseudun taloudellinen vesihuolto ja sen paikallinen kehittäminen) tavoite on lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja taloudellisuutta maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

Hankkeessa koottuun osuuskuntien toimintamallien tarkastelusta vastasi Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry SVOSK.

Vesiosuuskunta palvelun tuottajana

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

Vesiosuuskunta, jolla on osaamista ja palkattua henkilökuntaa, tarjoaa palveluita toiselle vesiosuuskunnalle. Palvelu voi olla esimerkiksi teknistä osaamista: asennustyöt, opastus, uutta tekniikkaa, työkaluja ja varaosia. Palvelu voi olla myös hallintoon liittyvää osaamista. Vesiosuuskunnat maksavat ostamistaan palveluista sovitun taksan mukaan.

Soveltuu erityisesti osuuskunnille, joissa pystytään vielä hoitamaan normaali arki, mutta osaaminen tai resurssit loppuvat, kun tarvitaan erityisosaamista.

KOKEMUKSIA

- Pieni apu tai tieto avusta on tarvittaessa antanut uutta "virtaa" vesiosuuskunnan vastuuhenkilölle.
- Ylöjärvellä Kurun vesiosuuskunnan palveluksessa oleva vesihuoltoalan ammattilainen on tuottanut asennus yms. töitä useammalle pienelle vesiosuuskunnalle, joilla ei ole ollut omia henkilöresursseja.

EDUT

- Palvelua tuottava vesiosuuskunta saa lisätuloja myydessään palveluita ja pystyy tuloilla kattamaan työntekijän/työntekijöiden palkkakuluja.
- Palvelua ostavan vesiosuuskunnan ei tarvitse palkata omaa henkilökuntaa, mutta käytössä on tuttu henkilö.

HAASTEET

- Resurssien riittävyys, jos samaa resurssia tarvitaan yhtä aikaa useammassa paikassa.
- Useampi vesiosuuskunta on yhden resurssin varassa. Jos resurssi poistuu – mitä silloin tehdään?

KOKEILTU
Ylöjärvi

MAVEKE -hankkeen (Maaseudun taloudellinen vesihuolto ja sen paikallinen kehittäminen) tavoite on lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja taloudellisuutta maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

Hankkeessa koottuun osuuskuntien toimintamallien tarkastelusta vastasi Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry SVOSK.

Yrittäjä teknisten palveluiden tuottajana

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

Paikallinen yrittäjä tarjoaa teknisiä palveluita vesiosuuskunnille, kuten päivystys, asennukset ja korjaukset, osana omaa yritystoimintaansa, esimerkiksi maatalouden sivuelinkeinona.

Soveltuu erityisesti sellaisille vesiosuuskunnille, jossa hallinnolliset asiat pystytään hoitamaan omin voimin, mutta tekninen osaaminen ja/tai kalusto puuttuvat.

KOKEMUKSIA

- Pirkanmaalla hyvää palvelua tuottanut sivutoiminen maatalousyrittäjä tekee vesiosuuskunnan kaikki pumppaamoasennukset.
- Hyvin tehty työ on poikunut jatkuvan pestin.

EDUT

- Mahdollistaa työpaikkoja omalle kylälle
- Palvelua ostavan vesiosuuskunnan ei tarvitse palkata omaa henkilökuntaa,

HAASTEET

- Osaavan palveluntarjoajan löytäminen

KOKEILTU
Pirkanmaa

MAVEKE -hankkeen (Maaseudun taloudellinen vesihuolto ja sen paikallinen kehittäminen) tavoite on lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja taloudellisuutta maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

Hankkeessa koottuun osuuskuntien toimintamallien tarkastelusta vastasi Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry SVOSK.

Isännöintipalvelut vesiosuuskunnille

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

Isännöintipalveluita tuottava yritys huolehtii kokonaisvaltaisesti vesiosuuskuntien tarvitsemista teknisistä ja hallinnollisista palveluista. Palvelua tuottava yritys voi hankkia osan palveluista paikallisilta yrityksiltä alihankintana.

Isännöintipalvelu on pidemmälle vietyä kokonaispalvelua kuin tyypillisesti tilitoimistojen tarjoama kirjanpito palvelu.

Palvelua on saatavilla alueittain sekä valtakunnallisesti.

KOKEMUKSIA

- Esimerkiksi Keski-Suomessa on tarjolla pitkälle vietyä palvelua kiinteään kuukausihintaan, joka sisältää mm. osuuskunnan asiakas-, talous- ja hallintopalvelut, verkoston säännölliset huollot, päivystys, varaosa – ja varastointipalvelu, varautumispalvelu, arvokirja (kaikki osuuskunnan dokumentit).
- Hyvin hoidettuja isännöintipalveluita tarjoavalla yrittäjällä työt eivät lopu kesken. Kannattaa kysyä referenssejä palveluita hankkineilta vesiosuuskunnilta.
- Asiakkaana olevat vesiosuuskunnat voivat olla myös mukana omistamassa yritystä.

EDUT

- Vesiosuuskunta voi jatkaa toimintaansa itsenäisenä hankkimalla tarvitsemansa palvelut ulkopuoliselta yrittäjältä.
- Toiminta on ammattimaisempaa.

HAASTEET

- Vesiosuuskuntien maksuhalukkuus vaihtelee, osuuskunnat eivät välttämättä ole halukkaita maksamaan palveluista.
- Markkinoilla on myös osaamattomuuden hyväksikäyttöä ja vesiosuuskuntien rahastamista → Tarve alan eettisille pelisäännöille?
- Kateus voi aiheuttaa paikallistasolla kitkaa, mikäli koetaan, että joku toimija hyötyy palvelun tarjoamisesta.

MAVEKE -hankkeen (Maaseudun taloudellinen vesihuolto ja sen paikallinen kehittäminen) tavoite on lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja taloudellisuutta maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

Hankkeessa koottuun osuuskuntien toimintamallien tarkastelusta vastasi Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry SVOSK.

KOKEILTU
Keski-Suomi
Kuopion seutu,
Mikkelin seutu
Pirkanmaa
Valtakunnallinen
palvelu

Haja-asutusalueen infran yhteistyö

TOIMINTAMALLIN KUVAUS

Haja-asutusalueen eri infra-alan toimijat tekevät yhteistyötä ja palvelut, kuten vesihuolto, jätehuolto, tiet, energia ja tietoliikenne, hallinnoidaan yhden toimijan kautta.

Toimijana voi olla yrittäjä tai yritys, jolle erilliset infra-alan toimijat maksavat operatiivisten palveluiden tuottamisesta.

KOKEMUKSIA

- Pellervon taloustutkimus PTT on tutkinut infrajärjestelmien yhteistyötä haja-asutusalueilla, sisältäen vesihuolto, yksityistiet, jätehuolto, laajakaistat.
- Tällä hetkellä tie- ja vesi-isännöintiä on tarjolla mm. Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla.

EDUT

- Synergiaetu: Kaikilla palveluilla samat asiakkaat → kustannushyötyjä.
- Mahdollistaa työpaikkoja omalle kylälle.

HAASTEET

- Tarvitaan laaja-alaista osaamista.
- Palveluista ei olla valmiita maksamaan.

KOKEILTU
Pirkanmaa

Pohjois-
Pohjanmaa

MAVEKE -hankkeen (Maaseudun taloudellinen vesihuolto ja sen paikallinen kehittäminen) tavoite on lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja taloudellisuutta maaseudulla ja haja-asutusalueilla.

Hankkeessa koottuun osuuskuntien toimintamallien tarkastelusta vastasi Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry SVOSK.